

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep.
0032 OSLO

Oslo, 18.012007

Høringsuttalelse til forskrift om tildeling av utdanningsstøtte

Innledning

Synshemmede Akademikeres Forening, SAF, er en landsomfattende organisasjon som arbeider for å ivareta interessene til synshemmede som er i, eller har tatt, høyere utdanning.

SAF har i drøyt 20 år jobbet med spørsmål knyttet til studiefinansiering for mennesker med nedsatt funksjonsevne (jfr. bl.a. SAFs høringsuttalelse til NOU 1999:33 "Nyttige lærepenger", samt høringsuttalelse til fjorårets forskrift om tildeling av utdanningsstøtte). De siste fem årene har vi lyktes i å få studentorganisasjonene og andre organisasjoner av funksjonshemmede til å interessere seg for manglene ved dagens utdanningsstøtteordning.

Generelle kommentarer

I forbindelse med behandlingen av St.mld. nr. 40, 2003-2004 vedtok Stortinget følgende: "Stortinget ber Regjeringa sikre at ikke studiefinansieringsordningene påfører studenter ekstra utgifter som er knytta til nedsatt funksjonsevne" (vedtak nr. 320, 22. april 2004). Videre heter det i Soria Moria-erklæringen På side 65 at regjeringa vil: "[...] - arbeide for at mennesker med nedsatt funksjonsevne får reell adgang til [...] høyere utdanningsinstitusjoner."

På side 42 fastslås at regjeringen vil øke tilgjengelighet til utdanning, og på side 48 heter det at regjeringen vil: "[...] - realisere kvalitetsreformens mål. Studentene skal støttes sterkere gjennom studiene, både faglig og finansielt [...] - sikre en studiefinansiering som gjør det mulig å studere på heltid."

Utarbeidelse av ny forskrift om tildeling av utdanningsstøtte representerer en gylden anledning til å følge opp en politikk som Storting og regjering stiller seg bak. Det er med stor skuffelse SAF konstaterer at forslag til ny forskrift *ikke* tar høyde for de ovennevnte uttalelser. Slik forskriften fremstår i dag, vil den fortsatt ekskludere studenter med nedsatt funksjonsevne fra å finansiere studiene gjennom Statens Lånekasse for utdanning.

Adresse:
Postboks 5911 Majorstua
0308 OSLO

Bankgiro:
7874.06.45667

Org.nr.
875 667 432

Telefon leder:
413 13 304

Internett
E-post:
styre@saf-org.no
Hjemmeside:
<http://www.saf-org.no>

Forslaget viderefører kun gjeldende unntaksregler for studenter med nedsatt funksjonsevne: *Ekstra støtte utover et års forsinkelse, som ikke teller med i de åtte årene en maksimalt kan motta støtte.*

Studenter, som på grunn av funksjonshemmende barrierer tvinges til å benytte denne rettigheten, vil automatisk pådra seg mer studiegjeld enn andre studenter.

SAF har videre merket seg at forskriften viderefører regelen om at det kun er funksjonshemmede, som mottar støtte fra folketrygden, som kommer inn under unntaksreglene. Med andre ord er ordningen diagnosebasert. Det er dermed en diskriminerende bestemmelse all den tid studenter, som ikke mottar støtte fra folketrygden, men blir forsinket i studiene på grunn av funksjonshemmende barrierer i akademia, ikke omfattes av reglene.

SAFs krav til tildeling av utdanningsstøtte

1. Fullstipendiering av sommermånedene som kompensasjon for funksjonshemmende barrierer

Begrunnelse

I dag utbetales lån og stipend for 10 av årets 12 måneder. SAF mener at funksjonshemmende barrierer, som fører til at studenter må bruke studietid på tidkrevende tilrettelegging, må kompenseres i form av fullstipendiering i sommermånedene. Eksempler på slike barrierer er sen og mangelfull tilgang på studielitteratur i tilgjengelige formater, og mangelfull tilgjengelighet til e-læringssystemer og andre elektroniske læringsressurser (se mer om dette under pkt. 2). I tillegg er det en kjensgjerning at mennesker med funksjonsnedsettelse møtes av fordommer og negative holdninger i arbeidslivet; en funksjonshemmende barriere som gjør det vanskelig å få en sommerjobb.

2. Fullstipendiering av merstudietid som skyldes funksjonshemmende barrierer.

Begrunnelse

I tråd med gjeldende begrepsbruk er forsinkelser i normert studietid på grunn av funksjonshemmende barrierer, ikke forårsaket av egenskaper ved individet, men skyldes samfunnsskapte barrierer.

Det er en kjensgjerning at mange syns- og lesehemmede studenter har store problemer med å få tak i nødvendig litteratur i tide til eksamen. Dette fører til forsinkelse. Problemstillingen har ikke blitt mindre etter at Kvalitetsreformen ble iverksatt, med hyppigere eksamener og innleveringer av relativt omfangsrike, selvstendige oppgaver.

Videre benyttes undervisningsmetoder som bidrar til å ekskludere enkelte studentgrupper. Dette til tross for at økt bruk av IKT i utgangspunktet burde føre til økt inkludering. Elektroniske læringsplattformer som universitet og høyskoler tok i bruk for noen år tilbake, tilfredstilte ikke

---

Adresse:	Bankgiro:	Telefon leder:	Internett
Postboks 5911 Majorstua 0308 OSLO	7874.06.45667	413 13 304	E-post: styre@saf-org.no
	Org.nr. 875 667 432		Hjemmeside: http://www.saf-org.no

kravet om universell utforming og er fortsatt ikke fullt tilgjengelig for synshemmede studenter. Andre momenter som kan føre til forsinkelse er at undervisningsmateriell, lærestedenes egenproduksjon av pensum og annen studentrelevant informasjon, ligger på nett i formater som ikke lett lar seg lese ved bruk av punktleselist, forstørrelse eller syntetisk tale.

SAF mener at forsinkelser grunnet funksjonshemmende barrierer (for eksempel manglende studielitteratur, lite tilgjengelig undervisning etc.) ikke skal føre til at studenter med funksjonsnedsettelse kommer dårligere ut økonomisk enn andre studenter. SAF er innforstått med at det må kunne dokumenteres at forsinkelsen skyldes funksjonshemmende barrierer som nevnt over og at det må være et tak på forsinkelse som skal kunne fullstipendieres. Vi vil også bemerke at SAF kan være behjelpelig med å utarbeide nærmere retningslinjer om hva som typisk vil være en funksjonshemmende, forsinkende barriere for synshemmede studenter. Videre mener SAF at dokumentasjon av forsinkelsesgrunner vil gi myndighetene et godt verktøy i arbeidet med å fjerne funksjonshemmende barrierer i dagens utdanningssystem.

Avslutning

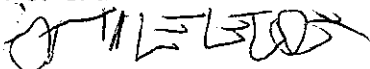
SAF vil til slutt påpeke at argumentasjon, om at mennesker med nedsatt funksjonsevne kan få støtte gjennom atføring, verken må eller kan videreføres. Det politiske prinsippet om *Sektoransvar* brytes når mangelfulle ordninger i utdanningsstøtten fra Statens Lånekasse tvinger studenter med funksjonsnedsettelse over på stønadsordninger fra Arbeids- og velferdsetaten, NAV. Det er også dårlig samfunnsøkonomi at NAV "fullstipendierer" studenter med funksjonsnedsettelse i 12 av årets måneder istedenfor at Lånekassen fullfinansierer 2 sommermåneder og eventuell merstudietid.

SAF vil imidlertid bemerke at for enkelte studenter, som pga nedsatt funksjonsevne, har behov for å ta studiet over lengre tid enn normalt eller har merutgifter, for eksempel i forbindelse med bolig eller annet, vil disse utgiftene måtte bæres gjennom NAV-systemet.

SAF ber om at våre synspunkter blir sett i sammenheng med arbeidet som nå pågår for å hindre diskriminering av mennesker med nedsatt funksjonsevne (jfr. bl.a. NOU 2005:8 "Likeverd og tilgjengelighet") og at Lånekassen ikke fortsetter en utdanningsstøtteordning som diskriminerer studenter som møter funksjonshemmende barrierer i akademia.

Med vennlig hilsen

For SAF

Stine Elde
(leder)

Adresse:
Postboks 5911 Majorstua
0308 OSLO

Bankgiro:
7874.06.45667

Org.nr.
875 667 432

Telefon leder:
413 13 304

Internett
E-post:
styre@saf-org.no
Hjemmeside:
<http://www.saf-org.no>